

1. สมpongพูดว่า “สมฤทัยสอบปรัชญาไม่ผ่าน เธอต้องลงเรียนซ้ำในภาคเรียนที่สอง” คำว่า “ปรัชญา” ที่สมpongพูดถึงมีความหมายว่าอย่างไร

○ ความหมายของ "ปรัชญา" ในบริบทของสมpong

○ คำว่า "ปรัชญา" ในที่นี้หมายถึง "รายวิชา" (Subject/Course) หรือเนื้อหาวิชาการในหลักสูตรการศึกษา เป็นการใช้ในความหมายเชิงระบบการเรียนการสอน ไม่ใช่ความหมายเชิงวิถีชีวิตหรือการค้นหาความจริงสูงสุดครับ

2. "มนุษย์เป็นสัตว์รู้จักคิด" (Rational Animal) ใครเป็นผู้กล่าว:

- อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญาชาวกรีกโบราณความหมาย: มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่นตรงที่มี "เหตุผล" (Reason) หรือสติปัญญาที่สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะถูกผิด และตั้งคำถามถึงความหมายของชีวิตได้ความเห็น: (ส่วนนี้ให้นักศึกษาลองพิจารณาดูครับ) ส่วนใหญ่จะเห็นด้วย เพราะเหตุผลคือเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์สร้างอารยธรรมและ

เทคโนโลยีได้ แต่บางมุมอาจแย้งว่ามนุษย์ก็มีด้านที่ใช้อารมณ์เหนือเหตุผลเช่นกัน

3. การเกิดขึ้นของปรัชญาและวิชาปรัชญาเกิดขึ้นเมื่อไหร่:

- ปรัชญาในฐานะ "ความคิด" เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์คนแรก que เริ่มสงสัยและตั้งคำถามกับธรรมชาติ แต่ "วิชาปรัชญา" ในฐานะสาขาวิชาการ เริ่มชัดเจนในยุคกรีกโบราณ (ประมาณ 600 ปีก่อนคริสตกาล) เกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่: ไม่พร้อมกันครับ มนุษย์มีความสงสัย (ปรัชญา) มานานแล้ว แต่การจัดระเบียบความคิดให้เป็นระบบระเบียบจนเป็น "วิชา" นั้นเกิดขึ้นตามมาภายหลัง

4. ทำไมปรัชญาจึงเป็นต้นกำเนิดของศาสตร์ทั้งปวง

- เพราะในอดีต มนุษย์ยังไม่มีเครื่องมือแยกย่อย ความสงสัยทุกเรื่อง (ดวงดาว, ร่างกาย, จิตใจ, สังคม) รวมเรียกว่า "ปรัชญาธรรมชาติ" ต่อมาเมื่อความรู้ในแต่ละด้านมีความชัดเจนและมีระเบียบวิธีวิจัยเฉพาะตัว (เช่น วิทยาศาสตร์, จิตวิทยา) จึงค่อยแยกตัวออกไป ปรัชญาจึงเปรียบเสมือน "ศาสตร์แม่" (Mother of All Sciences)

5. "ปรัชญามีลักษณะวิพากษ์" หมายความว่าอย่างไร

- หมายถึงการ ไม่ยอมรับความเชื่อใดๆ โดยง่าย โดยไม่มีการตรวจสอบ ปรัชญาจะใชการตั้งคำถาม สงสัย ตรวจสอบเหตุผล และวิเคราะห์ฐาน

ความคิดเดิมเพื่อหาข้อบกพร่องหรือความจริงที่หนักแน่นกว่าเดิม
(Critical Thinking)

6.ปรัชญากับศาสนาเหมือนกันในแง่ใด

- ทั้งสองศาสตร์มี "เป้าหมายเดียวกัน" คือการพยายามหาคำตอบเกี่ยวกับ "ความจริงสูงสุด" (Ultimate Reality) ของชีวิตและโลก เช่น ความหมายของชีวิตคืออะไร? อะไรคือความดี? แต่ต่างกันที่ วิธีการ (ศาสนาใช้ความศรัทธา ปรัชญาใช้เหตุผล)

7."วิทยาศาสตร์ต้องมีลักษณะสากล"

- หมายความว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์ต้อง พิสูจน์ได้เหมือนกันทุกที่ทุกเวลา ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน เช่น น้ำเดือดที่ 100 องศาเซลเซียส (ในระดับน้ำทะเล) ไม่ว่าจะเป็นในไทยหรืออเมริกา ผลลัพธ์ต้องเป็นอย่างเดียวกันและตรวจสอบซ้ำได้โดยใครก็ได้

8.ความแตกต่างระหว่างปรัชญากับวิทยาศาสตร์

ประเด็น	วิทยาศาสตร์	ปรัชญา
วิธีการ	ใช้การสังเกต ทดลอง และสถิติ	ใช้การคิดวิเคราะห์ เหตุผล และตรรกะ
ขอบเขต	ศึกษาเรื่องที่สัมผัสได้ (Physical)	ศึกษาทั้งเรื่องที่สัมผัสได้และนามธรรม (Meta-physical)
คำตอบ	มุ่งหาข้อเท็จจริงที่เป็นข้อยุติ	มุ่งหาเหตุผลและมุมมองที่กว้างขวาง (มักไม่มีคำตอบเดียว)

9. ญาณวิทยา (Epistemology) คืออะไร?

- ญาณวิทยา หรือ ทฤษฎีความรู้ เป็นสาขาที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับ "ความรู้" ของมนุษย์ โดยมีประเด็นหลักดังนี้:
- ที่มาของความรู้: ความรู้มาจากไหน? (เช่น มาจากประสาทสัมผัส หรือมาจากเหตุผลในจิตใจ)
- ธรรมชาติของความรู้: ความรู้คืออะไร?
- ขอบเขตของความรู้: มนุษย์สามารถรู้ได้แค่ไหน มีเรื่องที่เราไม่รู้หรือไม่?
- เกณฑ์ความถูกต้อง: เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าสิ่งที่เรารู้นั้นเป็นความจริง?

10. ประโยชน์ของวิชาปรัชญาต่อการดำรงชีวิต

- การเรียนปรัชญามีประโยชน์อย่างยิ่งในชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ ดังนี้:
ช่วยให้เป็นคนคิดเป็นระบบ: ฝึกการใช้เหตุผล (Logic) ก่อนตัดสินใจเชื่อหรือทำอะไร
- สร้างใจที่เปิดกว้าง: ทำให้เราเข้าใจว่าโลกนี้มีมุมมองที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับความคิดตัวเองเพียงฝ่ายเดียว
- ค้นหาความหมายของชีวิต: ช่วยให้เรามีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนขึ้นว่าเราอยู่ไปเพื่ออะไร และ "ชีวิตที่ดี" คืออะไร

11. การโต้แย้งคำกล่าวที่ว่า "วิชาปรัชญาไม่มีประโยชน์"

- หากมีคนกล่าวเช่นนั้น เราสามารถโต้แย้งได้ว่า "ไม่มีใครที่ไม่มีปรัชญา":
- ทุกการกระทำของมนุษย์มี "ฐานความคิด" อยู่เบื้องหลังเสมอ
- แม้แต่คนที่บอกว่าปรัชญาไม่มีประโยชน์ เขาก็กำลังใช้ "ปรัชญาแบบปฏิบัตินิยม" (Pragmatism) ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ อยู่
- ปรัชญาอาจไม่ได้สร้างสิ่งของที่จับต้องได้เหมือนวิศวกรรม แต่ปรัชญาเป็นตัวกำหนด "ทิศทาง" ว่าเราจะใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นไปในทางที่ถูกหรือผิด

12. ปรัชญาบริสุทธิ์ vs ปรัชญาประยุกต์

สองสิ่งนี้มีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์และการใช้งาน:

ประเภท	คำจำกัดความ	ตัวอย่าง
ปรัชญาบริสุทธิ์ (Pure Philosophy)	ศึกษาเพื่อความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐาน ความจริง และความหมายเบื้องต้น โดยไม่เน้น การนำไปใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	อภิปรัชญา (Metaphysics), ญาณวิทยา (Epistemology), จริยศาสตร์ (Ethics)
ปรัชญาประยุกต์ (Applied Philosophy)	การนำหลักปรัชญาไปวิเคราะห์หรือแก้ปัญหา ในศาสตร์แขนงอื่นๆ หรือในสังคม	ปรัชญาการเมือง, ปรัชญาการศึกษา, จริยธรรมทางธุรกิจ